Rapport fra arbeidsgruppen

Kartlegging av flyktningers kompetanse, og vurdering av tilpassede tiltak for raskere integrering og økt arbeidsformidling inn i regionens arbeidsliv.

Presenteres | 23 mai 2024 i formannskapet|

Innhold

Innledning 1
Aktuelt om flyktningsituasjonen relatert til bosetting og kvalifisering 2
NAV Sortland, tjenesteområdet (TO) Vesterålen og markedsarbeid: 3
Kartlagte tiltak i Sortland kommune og tjenesteområdet Vesterålen og Lødingen 5
NAV Nordland 8
Integreringstjenesten 9
Sortland voksenopplæring 12
Tverrsektorielle samarbeidstiltak for kvalifisering og integrering 12
Karriere Ofoten, Vesterålen og Lofoten 14
Sortland videregående skole 16
Tiltaksstatus 17

Innledning

Formannskapet vedtok den 25. januar 2024, at Sortland kommune skulle imøtekomme Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) sin anmodning om å bosette 210 flyktninger i 2024. Vedtaket understreker Formannskapets oppfatning av denne økningen som en betydningsfull mulighet til å styrke både næringslivet og offentlig sektor med nødvendig arbeidskraft og kompetanse.

For å koordinere innsatsen og sikre en helhetlig tilnærming til integrering av flyktninger i arbeidslivet, har formannskapet bedt kommunedirektøren om å etablere en hurtigarbeidende arbeidsgruppe. Gruppens mål er å kartlegge, omdanne og tilpasse flyktningenes kompetanse til regionens arbeidsliv, med fokus på rask integrering i arbeidslivet og imøtekommelse av næringslivets behov for arbeidskraft.

Arbeidsgruppeprosessen har vært under oppfølging av kommunalsjef oppvekst, Erik Strand, med følgende gruppemedlemmer:

- Marit Sandvær Seim, enhetsleder i integreringstjenesten og leder for arbeidsgruppen
- Markedskoordinator TO Vesterålen - Lisa Sollie
- Opplæringskoordinator Region Nord - Gry Roness
- Integreringstjenesten Sortland, v/ fagkoordinator Royer Solheim og programveileder Lesya Smørdal
- Leder NAV Bedrift - John Odvar Hempel
- Leder NAV Sortland og TO-leder NAV Vesterålen - Bente Torbjørnsen
- Rektor Sortland Voksenopplæring - Sølvi Foss
- Leder Karriere Ofoten, Vesterålen og Lofoten - Ingvill Moen Hovlund
- Leder NAV Individ - Marit Rusten
- Leder integreringsnettverket NAV Nordland, Karin Isaksen Rødelv
- Controller og seniorrådgiver NAV Sortland og TO Vesterålen- Jan Ole Hanssen

- Skolerådgiver Sortland Videregående Skole- Sonja Nilsen
- Skolerådgiver Sortland Videregående Skole- Karina Jensen

I løpet av perioden medio februar ut april, gjennomførte arbeidsgruppen fire møter for å oppsummere eksisterende tiltak og vurdere nye strategier og tiltak fremover knyttet til målgruppen.

Aktuelt om flyktningsituasjonen relatert til bosetting og kvalifisering

Nasjonalt flyktningbilde:
Fra krigen brøt ut i Ukraina i februar 2022, har det ankommet i overkant av 76 000 ukrainske flyktninger til Norge. Antall søknader om kollektiv beskyttelse har gått ned med 42% sammenlignet med samme periode i fjor. Dette kan tyde på at regjeringens innstramminger på regelverket knyttet til oppholdstillatelse på kollektiv beskyttelse har effekt[1]. (Utlendingsdirektoratet, 2024)
Utlendingsdirektoratet (UDI) har i samarbeid med andre relevante etater utarbeidet scenarioer som beskriver mulige antall fordrevne til Norge fra Ukraina. Formålet er å skape et felles situasjonsbilde for håndteringen av Ukraina-krisen. Scenarioene oppdateres hver fjerde uke.
UDI anslår fremdeles at ankomsttallene for ukrainske flyktninger ligger et sted mellom 15 000 og 35 000 flyktninger innen året er over, og nasjonalt utvalg for mottak og bosetting har nedjustert måltallet for bosettingsbehov fra 37 000 til 33 000, med ny vurdering i juni.
Det er ikke utelukket at ankomsttallene går opp til et tilnærmet høyt beregnet scenario mellom 50 000 og 100 000. Dette da situasjonen i Ukraina fortsatt er krevende, med mangel på infrastruktur og økonomisk stabilitet, samt at Norge er et foretrukket land for mange på grunn av gode integreringsmuligheter. Hittil i år er det bosatt nesten 11 000 flyktninger, hvor 90% er fra Ukraina, og IMDi rapporterer at det så langt er dekning på bosettingsvedtak nasjonalt på 27 500 av det totale vurderte bosettingsbehovet på 33 000 i år.

Kvalifisering til videre arbeid:
Arbeids- og inkluderingsminister orienterte i statsrådens møte med kommunene om flyktningsituasjonen den 3 mai, at det er mange kommuner som melder om stort press for å få flere i arbeid. NAV blir derfor styrket med 25 millioner i revidert nasjonalbudsjett som blant annet skal bidra til å styrke bemanningen i kontorene der det er størst behov.

Det vises også til god deltakelse på introduksjonsprogrammet nasjonalt, hvor det i april var registrert avslutning på 11 400 fordreven fra Ukraina som hadde avsluttet introduksjonsprogrammet. Av disse var 5 av 10 gått direkte over i arbeid, utdanning eller en kombinasjon. Det er registrert stort behov for videre kvalifiseringstiltak i regi av NAV,

[1] Disse innstrammingene inkluderer blant annet begrensninger på familiegjenforening for flyktninger fra konfliktområder og en økning i terskelen for å få oppholdstillatelse på humanitært grunnlag. Dette innebærer at selv om det forventes en betydelig strøm av mennesker fra Ukraina som søker beskyttelse, vil ikke alle automatisk få oppholdstillatelser.

da 4 av 10 er registrert inn i tiltak direkte etter introduksjonsprogrammet, som tilsvarer 36% av de 11 000 registrerte arbeidssøkerne hos NAV.

Aktuelt for Sortland kommune:
I Sortland kommune er det bosatt 59 flyktninger hittil i år, i tillegg til at det er 15 personer som er utsøkt med bosetting innen uke 24. Integreringstjenesten styrer årets bosetting hvor 35% målsettes å bli bosatt første halvår, og 65% andre halvår. Dette for å redusere trykk på øvrige kommunale tjenester, skape større forutsigbarhet og ivareta helhetlig god oppfølging av nye og tidligere bosatte flyktninger.

Det har det vært 120 deltakere på intro i snitt per mnd. hittil i år. Ved utgangen av april var det 31 personer på venteliste for å starte opp på introduksjonsprogrammet.
Så langt i år er det avsluttet 41 hvor 51% ble formidlet til videre jobb direkte fra intro, og 20% har gått i arbeid med lønnstilskuddsordning fra NAV. Inkludert i de 20% som har gått over til arbeid med lønnstilskudd, er halvparten registrert inn i prosjektet Kvalifiseringsprogrammet for Flyktninger, som står beskrevet nærmere i rapporten. Så langt er 39% avsluttet introduksjonsprogrammet og ville gått videre på supplerende sosialhjelp i påvente av statlige kvalifiseringstiltak gjennom NAV, av disse er over halvparten startet opp i KVP-F prosjektet rett etter avslutning.
Det vises også til stor suksess med prosjektet Brobyggende mentor som kjøres som samarbeidsprosjekt mellom integreringstjenesten, NAV, Voksenopplæringen og Helse- og omsorgssektoren. Integreringstjenesten har registrert 9 personer som ble ført inn i dette prosjektet fra introduksjonsprogrammet, hvor målsetting er at alle skal kvalifiseres til jobb i helsesektoren innen sommerferien. Brobyggende mentor er beskrevet nærmere i rapporten.

NAV Sortland, tjenesteområdet (TO) Vesterålen og markedsarbeid:

Tjenesteområde Vesterålen (TO)
NAV leder Sortland ivaretar også funksjon som TO leder, og har fokus på markedsarbeid når det er NAV leder møte i TO Vesterålen.

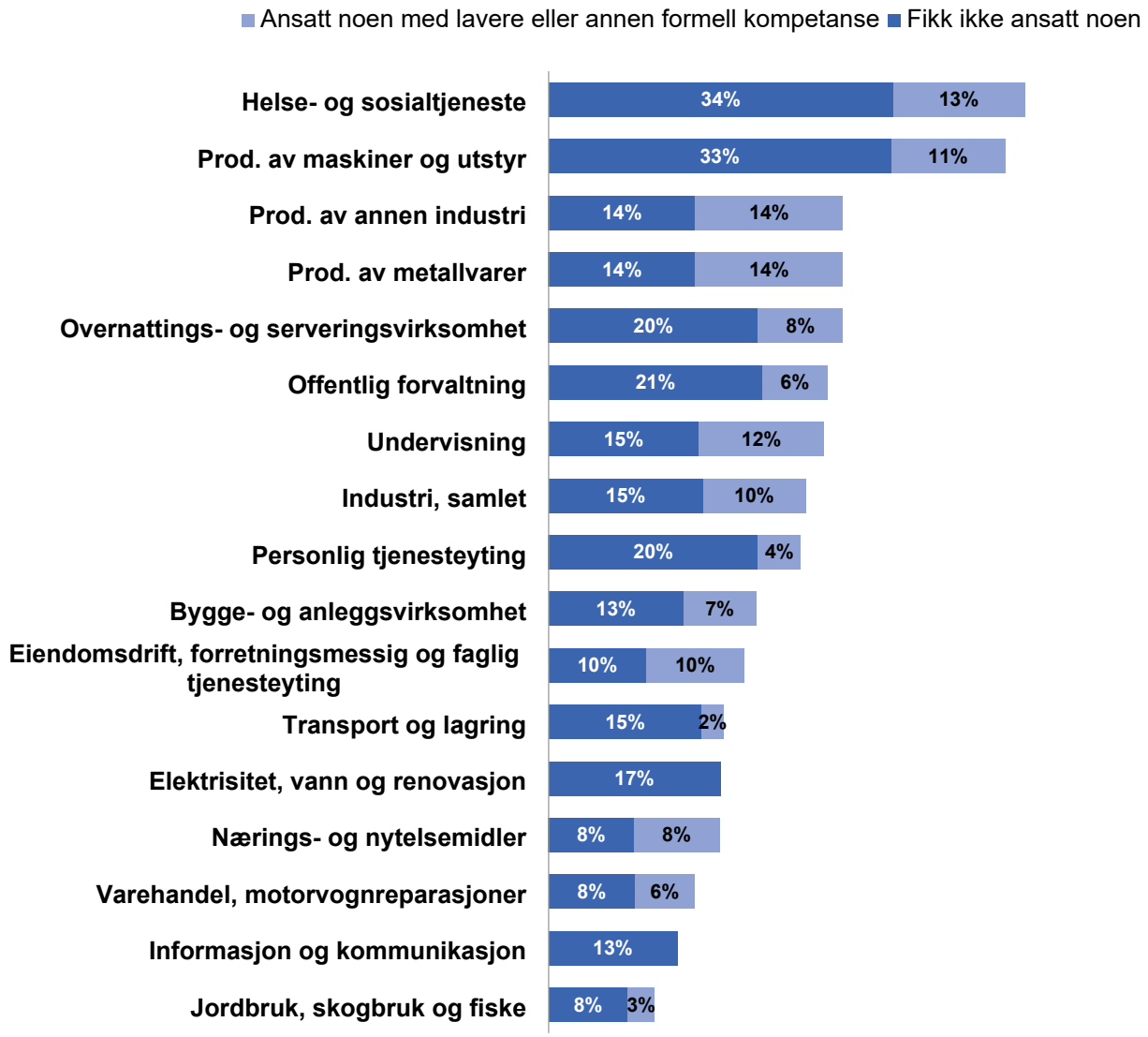
Markedsarbeid TO Vesterålen
I Vesterålen har vi en markedskoordinator med kontorsted på Sortland, i tillegg til at det er markedskontakter i de andre kontorene. Markedskontakene og markedskoordinator deler på kunnskap og informasjon på tvers av kommunegrensene.

NAVs bedriftsundersøkelse for 2024 viser til at det er rekrutteringsutfordringer, og at det i teorien kunne vært ansatt 3100 flere personer hittil i år om virksomhetene i Norland fikk tak i personer med riktig kompetanse.
Blant næringene i Nordland er det størst mangel innen helse- og sosialtjenester, hvor det rapporteres at det kunne vært ansatt 1400 flere personer om næringen fikk inn kandidater med rett kompetanse.
For tjenesteområdet Vesterålen med Lødingen, vises det til at nesten 4 av 10 virksomheter har hatt problemer med å få tak i rett kompetanse.

Oppsummert vises det til at over halvparten av de 864 virksomhetene som har svart, at de er positive til inkluderende rekruttering. Dette innebærer å rekruttere personer som krever ekstra oppfølging eller tilrettelegging.[2]

Tabellen under gjelder for Nordland.

Nesten halvparten av virksomhetene i fylkets største næring
***helse- og sosialtjenester** har hatt utfordringer med å få tak i rett kompetanse.*
Én av tre virksomheter i denne næringen har opplevd å ikke fått ansatt noen i vakante stillinger.

[2] NAVs bedriftsundersøkelse ble gjennomført blant et utvalg av fylkets offentlige og private virksomheter som er representativt på fylkes og næringsnivå. Totale svarprosent i undersøkelsen var på 94%.

Kartlagte tiltak i Sortland kommune og tjenesteområdet Vesterålen og Lødingen

Statlige arbeidsmarkedstiltak
I 2024 er tjenesteområdet Vesterålen tildelt 50 millioner kroner til arbeidsmarkedstiltak, det samme beløpet som i 2023. Dette beløpet er imidlertid lavere enn i både 2022 og 2021, hvor tildelingen var henholdsvis 59 og 64 millioner kroner. Det er mulighet for at rammene for arbeidsmarkedstiltak kan øke hvis ekstra midler tilføres i revidert nasjonalbudsjett. En avklaring på dette vil bli gjort i juni 2024.

Det må derfor foreta gode vurderinger før arbeidsmarkedstiltak igangsettes. Tiltaket skal føre til stabil jobbtilknytning for deltaker.
Ukrainske flyktninger er en prioritert gruppe, og man skal legge til rette for at de kommer raskt ut i jobb.
Midlertidig lønnstilskudd er et målrettet virkemiddel. Målet med dette tiltaket, er at det blir en jobb etter tiltaksperioden, og at de kan forsørge seg med egen arbeidsinntekt. Der det foreligger usikkerhet om arbeidsgiver vil gi en jobb etter tiltaket, vil **arbeidstrening** i forkant av et lønnstilskudd være hensiktsmessig. Arbeidstrening og midlertidig lønnstilskudd kan kombineres med korte yrkesrettet kurs, og/eller språkopplæring. **Digital språkopplæring** kan være godt alternativ, som lettere kan kombineres med jobb på dagtid. Der det er aktuelt med **yrkesrettet kurs**, må det i avklares om bruker har tilstrekkelig norskkunnskaper til å gjennomføre disse.

De fleste tiltak som er beskrevet nedenfor er pågående per i dag, og jobbes kontinuerlig med. I den senere tid har NAV Sortland spisset markedsarbeidet mer mot jobbmuligheter for flyktninger i Sortland og Vesterålen.
Det er imidlertid en utfordring at NAV Sortland ikke har fått tildelt ekstra statlige ressurser for å håndtere den økte mengden flyktninger som søker bistand som arbeidssøkere.

Jobbmesse- 2 ganger per år
NAV Sortland arrangerer to jobbmesser årlig, våren og høsten, med deltakelse fra markedskoordinator, opplæringskoordinator, veiledere og jobbspesialister og integreringstjenesten.

Bedrifter inviteres til å stå på stand for å presentere seg og møte potensielle ansatte. Invitasjoner sendes ut via SMS til NAVs brukere, og informasjon deles med Sortland Arbeidssenter, Axello og videregående skoler. Deltakere i introduksjonsprogrammet får god veiledning og oppfølging til jobbmessen av programveiledere i integreringstjenesten.

Vi oppfordrer jobbsøkere og VGS-elever til å delta med CV i hånden for å utforske mulighetene hos lokale arbeidsgivere i en uformell setting. På sikt vurderer vi å arrangere jobbsøkerkurs for integreringstjenesten, VGS-elever og NAV-brukere i forkant av messene, for å gi dem innsikt i arbeidsmarkedet og jobbsøkerprosessen.

God planlegging og samarbeid på tvers er suksessfaktorer. En arbeidsgruppe bestående av markedskoordinator, opplæringskoordinator, jobbspesialister og veiledere planlegger messene to måneder i forkant, velger deltakende bedrifter basert på markedets behov, og deltar aktivt på messene sammen med brukerne.

Invitere bedrifter til frokost/lunsjmøter- tiltak under planlegging
For å avklare behov og kompetanse blant flyktninger, samarbeider vi tett med integreringstjenesten for å få innsikt i deres jobbønsker og kompetansenivå. Denne informasjonen danner grunnlaget for å skreddersy vår tilnærming til bedrifter og bransjer vi inviterer til samarbeid. I møter med bedriftene vil vi få innsikt i deres behov og kompetansekrav.
I tillegg vurderer vi å arrangere gruppemøter med brukere, hvor bedrifter inviteres til å presentere sin virksomhet og kompetansekrav. Vi vil bruke søk i vår portefølje for å identifisere kandidater med riktig kompetanse, ivaretatt gjennom GDPR. Dette gir bedriftene muligheten til å møte potensielle kandidater direkte og gir kandidatene en sjanse til å stille spørsmål og lære mer om jobbmulighetene.

Samarbeidsavtaler- Løpende tiltak
Gjennom samarbeidsavtaler kan en tidlig avdekke hva de enkelte bedrifter har behov for og hva de har kapasitet til å ta inn av praksisplasser eller faktiske behov. Avtalene inkluderer rekruttering, inkludering og kvalifisering av arbeidssøkere. Per i dag utnyttes ikke potensialet i samarbeidsavtalene tilstrekkelig, og det er mange inngåtte avtaler med næringsliv hvor vi ikke har kandidater i arbeidstrening.
Arbeidsgruppa har derfor konkludert med at det er behov for å ha mere fokus på samarbeidsavtalene, og vise til de i større grad i tverrfaglige møter og i dialog med arbeidssøkere og næringsliv.

Gruppemøter ut mot bedrifter- planlegges
For å styrke regionale tiltak, vil vi ta kontakt med hjørnesteinsbedriftene for å kartlegge behovet for flere deltakere og tilby yrkesrettede kurs rettet mot disse behovene med mål om formidling på sikt. Vi vil organisere møter og omvisninger i bedriftene, med felles transport for flyktninger, for å gi dem innsikt i arbeidsmiljøet og mulighetene som finnes der.
For å sikre en målrettet tilnærming, vil vi samarbeide tett med integreringstjenesten for å få oversikt over kompetansen til flyktningene og andre deltakere. Dette vil hjelpe oss med å tilpasse kursene til deres behov og øke sjansene for suksessfull formidling til jobb.

Arbeidsmarkedsopplæring (AMO)- Løpende tiltak
For å styrke norskferdighetene som arbeidsspråk, tilbyr NAV opplæringstiltak av kortere eller lengre varighet for registrerte arbeidssøkere. Arbeidsmarkedsopplæring (AMO) er et slikt tiltak, som inkluderer kortere kurs med yrkesrettet innhold basert på behovene i arbeidsmarkedet. Disse kursene kan også inkludere opplæring i grunnleggende ferdigheter og norsk, dersom det styrker arbeidssøkerens mulighet til å få jobb.

Et konkret eksempel er et norsk-kurs av kortere varighet planlagt til å starte høsten 2024 i regi av NAV Nordland. Kurset, med 15 tilgjengelige plasser, vil være åpent for arbeidssøkere fra hele Vesterålen og vil bli gjennomført på heltid over en periode på 20 uker. Det vil inkludere teorideler de første fire ukene, etterfulgt av 16 uker med tre dager arbeidspraksis og to dager teori per uke. Planen er å arrangere to slike kurs per år, lokalisert på Sortland.

AMO-enkeltplass- Løpende tiltak
Når det ikke finnes egnede tilbud i form av AMO- kurs tilgjengelig, kan AMO-enkeltplass benyttes.

I tillegg finnes det norsk-kurs fra private aktører som kan kjøpes for brukere for å øke norskkunnskapene. NAV Sortland har hatt god erfaring med kjøp av norskopplæring fra blant annet Folkeuniversitetet og «Norwegian teaching». Slike kurs bør fortrinnsvis kombineres med jobb eller arbeidstrening

I tillegg er det en stadig økende portefølje med gratis yrkesrettede språkkurs i en rekke ulike bransjer på nett. Disse kan tas ved siden av jobb og arbeidstrening, og har ingen opptakskrav.

Sosiale tjenester NAV Sortland- løpende tiltak
NAV Sortland har mer enn doblet antall vedtak de to siste årene på økonomisk sosialhjelp. Dette er stort trykk på saksbehandling, og det jobbes derfor for å stadig finne mer ressurseffektive måter å følge opp brukere.
Blant annet er det faste møtepunkt mellom NAV Sortland, individavdeling og Integrering hver uke, for å ha god samhandling om brukere og for å dele informasjon. Under åpningstid bistår ansatt fra integreringstjenesten som har ukrainsk og russisk morsmål med å veilede ukrainske flyktninger som ikke lengre har oppfølging av integreringstjenesten. Dette er til stor hjelp og gjør at man unngår tolk i mange samtaler. Det er tilsatt en ekstra stillingsressurs som saksbehandler

Kvalifiseringsprogram for Flyktninger (KVP-F)- løpende
I slutten av 2023 ble KVP-F (Kvalifiseringsprogram for flyktninger) etablert som et tiltak under NAVs individavdeling i nært samarbeid med integreringstjenesten, bedriftsavdelingen og voksenopplæringen. Deltakere tilbys KVP-F rett etter avslutning av introduksjonsprogrammet.
Prosjektkoordinatoren spiller en sentral rolle i å lede individuelle løp. Før oppstart gjennomgår deltakerne en arbeidsevnevurdering (AEV) og blir registrert som arbeidssøkere med oppdatert CV.
KVP-F vurderes ut ifra arbeidsevne vurdering på deltaker og eksisterende integreringsplaner. Koordinatoren utarbeider deretter en aktivitetsplan med klare mål og kobler deltakerne til relevante tiltak, inkludert støtte fra jobbspesialister og arbeidstrening gjennom Axello.
Deltakerne mottar samme stønadsstørrelse som i introduksjonsprogrammet (2G) og suppleres ved behov i henhold til Sosialtjenesteloven. Per nå i år har alle deltakere som

er avsluttet KVP-F gått videre til ordinært arbeid, som viser en trend til at dette er et tiltak som har god effekt. Prosjektet har fått oppmerksomhet av andre NAV kontor i Nordland.

NAV Nordland

NAV Nordland har følgende strukturer og aktiviteter knyttet til integrering av bosatte flyktninger:

Fagnettverk Integrering- Løpende
Målsettingen med fagnettverket er å gi kompetansepåfyll til medlemmene som består av ansatte i de ulike NAV kontorene i fylket. Nettverket informerer medlemmene om sentrale tema som endringer i aktuelt lovverk og retningslinjer og bidrar til god erfaringsdeling mellom medlemmene. Medlemmene har ansvar å videreformidle informasjon lokalt og bistå som en faglig støtte på området. Det arrangeres månedlige møter.

Kompetansepåfyll- Løpende
NAV Nordland gjennomfører opplæringer på Teams med ulike temaer knyttet til arbeidet i NAV-kontor, deriblant arbeidsrettet oppfølging av flyktninger i «Nordlandstimen». I tillegg tematiserer vi flyktning-området i ulike fagsamlinger for veiledere og ledere i NAV.

Kontaktperson for avtalen om språktolk- Løpende
NAV har inngått sentral rammeavtale med Tolkenett AS som utfører tolkeoppdrag for alle statlige tjenester i NAV. Hvert fylke har egen kontaktperson i forhold til tilgang og erfaringer med tolkeoppdragene. (Selve avtalen følges opp av Arbeids- og velferdsdirektoratet).

Samarbeid med Nordland fylkeskommune og Statsforvalteren i Nordland om Regionale dialogmøter, samt øvrig faste samarbeidsmøter med tema flyktningsituasjonen i Nordland- Løpende
Det gjennomføres årlig to møterunder med alle kommuner og NAV-kontor. Tema her er kommunenes og NAVs erfaringer med arbeidet med flyktningene; fra gjennomføring av introduksjonsprogrammet, helsetjenester og bolig, arbeidsretting og samhandling lokalt. I tillegg avholdes faste møter mellom Nordland fylkeskommune, Statsforvalteren i Nordland og NAV Nordland om status på området og behov for tiltak med mer.

Opplæringstiltak- Løpende
NAV Nordland anskaffer og følger opp ulike kurs. Blant annet norskkurs kombinert med arbeidspraksis, og det er per tid et løpende norskkurs med arbeidspraksis over 41 uker som tilbys i alle områdene i fylket.

I tillegg har vi nå anskaffet et kortere norskkurs med arbeidspraksis for ukrainere. I område Vesterålen fikk vi ikke tilbydere og kurset lyses nå ut på nytt, med ønsket oppstart høsten 2024.

Arbeidsmarkedskurs individuelt og i gruppe- Løpende Individuelle kurs kan anskaffes lokalt. I tillegg kan NAV Nordland lyse ut gruppekurs etter innspill fra NAV-kontor.

Sentrale bransjekurs- under planlegging

Det arbeides med bransjekurs som anskaffes sentralt av Arbeids- og velferdsdirektoratet og tilbys digitalt med teoriestisk gjennomgang, etterfulgt av lokal oppfølging med praksis. Første kurs i rekken er såkalte HORECA (serveringsbransjen) kurs som vil komme til høsten. NAV Nordland informerer og følger opp kontorene i forhold til disse kursene.

Integreringstjenesten

Integreringstjenesten står i første linje ved bosetting av flyktninger, og inkluderer et bredt tverrsektorielt fagfelt. Tjenesten følger opp bosatte på flere områder. Fra anskaffelse av bolig, etablering, helse- og kompetansekartlegging, og koordinering inn til samarbeidende tjenesteapparat. Integreringstjenesten har det overordnede ansvar for introduksjonsprogrammet til voksne bosatte flyktninger, og følger opp skreddersydde integreringsplaner i introduksjonsperioden sammen med deltaker, med målsetting om videre arbeid eller utdanning. Integreringstjenesten har også en miljøtjeneste som følger opp med miljøterapi i tillegg til praktisk miljørettet veiledning for alle aldersgrupper flyktninger tilpasset den bosattes behov og mestringsevne.

Integreringstjenesten har flere pågående tiltak som er knyttet til kvalifisering av bosatte flyktninger:

Tidligere kompetansekartlegging- løpende

Fra og med 2024 starter integreringstjenesten sine programveiledere kompetansekartlegging før bosatte voksne starter på introduksjonsprogrammet. Målsetting er å avklare kandidater for hurtigspor gjennom NAV, eller komme i gang med kompetansegodkjenning før oppstart introduksjonsprogram.

Anbud praksis i ordinært arbeidsliv

Fra mars 2024 overtok Axello Marked AS ansvaret for oppfølgingen av praksistjenester etter at tidligere anbudsavtale med Sortland Arbeidssenter ble reforhandlet grunnet markante behovsendringer. Denne avtalen inkluderer også praksis for deltakere i KVP-F (Kvalifiseringsprogram for flyktninger). Axello vil også administrere en "løpende inntaksklasse" for bosatte flyktninger fra Ukraina, som ikke får tilbud innen tre måneder etter bosetting. Denne klassen vil tilby norskopplæring og introduksjonsprogram.

Løpende inntaksklasse
For å sikre at alle deltakere får tilbud innen tre måneder etter bosetting, har Integreringstjenesten etablert en "løpende inntaksklasse". Denne klassen er dedikert til bosatte flyktninger fra Ukraina og tilbyr norskopplæring og introduksjonsprogram. Deltakerne overføres sømløst til Voksenopplæringen etter behov. Dette tiltaket er et eksempel på kommunens fleksibilitet og vilje til å finne gode løsninger for de bosatte.

Brobyggende mentor- Løpende

Brobyggende mentor er et pilotprosjekt i Sortland kommune i samarbeid med helse- og omsorgstjenestene, NAV bedrift og individ og voksenopplæringen. Prosjektet startet opp i slutten av februar i år som svar på det økende behovet for flere ressurser i helsesektoren, spesielt i forbindelse med avviklingen av fellesferien og utover. Prosjektet gir et opplæringsløp for deltakerne hvor de kombinerer yrkesrettet helsenorsk, ordinært introduksjonsprogram og praksis ute i ulike avdelinger i helsesektoren med målsetting å kvalifisere til ordinært arbeid. Integreringstjenesten har en ansatt med i prosjektet som har ukrainsk morsmål og sterkt norsknivå, og som selv ble bosatt som flyktning fra Ukraina i 2022. Den ansatte fungerer som en brobygger mellom deltaker ute i praksis, ansatte som følger opp deltaker, og sørger for tett oppfølging av deltakers integreringsplan i samarbeid med integreringstjenesten, voksenopplæringen og NAV.

Gjennom tett oppfølging og kulturtolking, går opplæringsprosessen raskere og utfordringer avklares og løses fortløpende. Vi har nylig formidlet en deltaker til ordinært arbeid, to måneder etter prosjektets oppstart. Per nå har vi startet opp 9 deltakere fra introduksjonsprogrammet, og 4 deltakere fra KVP-F prosjektet. Tilbakemeldingene fra involverte parter og deltakerne er positive.

Ambassadør- planlegges
Ideen bak dette tiltaket er at introduksjonsdeltakere som er klar for arbeidsrettet praksis i ordinær bedrift, får opplæring i morsmål av ambassadør på arbeidsplassen i en periode før h*n fortsetter arbeidstreningen på norsk parallelt med yrkesrettet norsk på voksenopplæringen. Ved å tilby opplæring på deltakerens morsmål før de gjennomfører samme opplæring på norsk, vil deltakeren kunne tilegne seg kunnskapen raskere. Dette da det er mer effektivt å lære på ens eget morsmål.

Ambassadøren er en deltaker som har gått gjennom tilsvarende opplæring på et tidligere tidspunkt, og som har oppnådd gode målsettinger. Ambassadøren ansettes i timene h*n stiller i opplæring gjennom ordinær arbeidsavtale på timebasis i Sortland kommune v/ integreringstjenesten. Det tilfaller dermed ingen ekstra utgifter for selve bedriften i denne opplæringsfasen. Ambassadør kan også være en tidligere deltaker i intro som har fått ordinært arbeid i samme bedrift, og da vil bedriften motta refusjon for timene benyttet til ambassadøropplæring.

Tilskudd til utvikling av kommunale kvalifiserings- og integreringstiltak

I 2023 fikk Integreringstjenesten godkjent et prosjekt av IMDi, med en finansiering på 1,6 millioner kroner. Prosjektet hadde som mål å utvikle en modell for norskopplæring og økt livsmestring blant kvinner med erfaring fra opphold i flyktningleirer. Planen inkluderte ulike tiltak gjennom å bygge på deltakernes medbrakte ressurser innen håndarbeid og tradisjonshåndverk, gi opplæring i salg av egenprodusert handarbeid, opplæring i digitale ferdigheter, økonomi og budsjettforståelse. Prosjektmodellen var organisert i nært samarbeid med frivilligheten. Dessverre ble prosjektet forsinket på grunn av økt bosetting og arbeidstrykk, og det ble derfor besluttet å utsette det med håp om å få det i gang i løpet av 2024.

Vesterålen Interkommunale Integrerings Forum (VIIF)- Løpende

VIIF, eller Vesterålen Interkommunale Integreringsforum, er et fagnettverk som ble opprettet i 2010, og som består av ledere og fagansvarlige fra integrerings- og flyktningetjenestene, NAV-kontakter/ og ledere, samt rektorer fra voksenopplæringen i Vesterålen og Lødingen. Formålet med VIIF er å fremme erfaringsutveksling og faglig utvikling innen integreringsarbeidet. VIIF-nettverket har jevnlig dialog og holder kvartalsvis møter i løpet av året, og ledes av enhetsleder for integreringstjenesten i Sortland kommune.

Faglig Forum for Kommunalt Flyktningarbeid (FFKF)-Løpende

FFKFer et landsdekkende faglig forum for kommunalt flyktningarbeid. Nettverket består av over 220 medlemskommuner over hele landet, inkludert Sortland, alle representert med ansatte fra integreringstjenestene. Forumet inkluderer derfor medlemmer med bred erfaring og stor kompetanse innen flyktningefaget.

Hovedmålet for FFKF er å fremme faglig utvikling av flyktningarbeidet i kommunene, samt å formidle medlemmenes synspunkter overfor sentrale myndigheter og organisasjoner. FFKF er høringsinstans i flyktningrelaterte saker

I fylkene finnes det fylkeslag som bl.a. arrangerer egne medlemsmøter. For Nordland fylke er enhetsleder for integreringstjenesten i Sortland leder.

Sortland voksenopplæring

Sortland voksenopplæring har sine undervisningslokaler i Kulturfabrikken og Kvartal 20 (Ovik-bygget). Skolen har gode klasserom med digitale tavler, elev PC og kvalifiserte lærere. Følgende tiltak tilbys i alle klasser på voksenopplæringen per i dag, og planlegges videre neste år:

Norskundervisning-Løpende

Sortland voksenopplæring har 6 norskklasser med totalt ca. 150 elever, hvor 120 elever er deltakere i introduksjonsprogrammet. Introduksjonsdeltakere fra Ukraina kan få vedtak på inntil 1 år på introduksjonsprogrammet. Øvrige elever er ikke under kommunens bosettingsvedtak og består av familiegjenforente, kjærlighetsinnvandrere og betalingselever

For at elevene skal få sterkest progresjon og sluttnivå i norsk følges de tett opp individuelt og flyttes kontinuerlig til norsk klasser som samsvarer med deres utvikling og norsknivå.

Yrkesnorsk- Løpende

I tillegg til vanlig norskopplæring med temaer og grammatikk, tilbyr
Sortland voksenopplæring yrkesnorsk tilpasset det generelle arbeidslivet og innenfor ulike bransjer, blant annet innen helsesektor, barne- og ungdomsarbeid og salg- og service.

Utvidet norskopplæring- planlegges

Dersom det er tilstrekkelig lærerressurser fra høsten 2024, planlegges det å kunne tilby utvidet norskopplæring etter avslutning av introduksjonsprogram for bosatte flyktninger som har rettigheter til dette. [3]

Tverrsektorielle samarbeidstiltak for kvalifisering og integrering

Tverrfaglig team for integrering (TTI)- Løpende

Et Tverrsektorielt Team for Integrering (TTI) ble etablert etter avslutningen av Prosjekt Ukraina i november 2022. TTI består av ledere fra oppvekst- og helsesektoren og ledes av enhetsleder for integreringstjenesten, som rapporterer videre til kommunalsjef oppvekst. TTI har som mål å styrke samarbeidet mellom ulike kommunale tjenester som er involvert i integreringsarbeidet, ved å utvikle og effektivisere samhandlingsprosesser på tvers av sektorer. Inkludert mandatet til TTI skal teamet utarbeide en helhetlig

[3] Dette er ingen rett for den enkelte, men det er kommunene som avgjør om det skal gis tilbud til utvidet norskopplæring. Det kan fattes vedtak for inntil 6 mnd.
For personer med videregående utdanning eller mer kan kommunen tilby inntil 6 mnd. ekstra opplæring, slik at total undervisning blir 18 mnd.
For personer som ikke har videregående utdanning, kan kommunene utvide tilbud om norskopplæring med 6 mnd. inntil 4 ganger, slik at total undervisning blir 3 år.

inkluderings- og inkluderingsplan for innvandrere i kommunen, og sørge for gode prosesser ved gjennomføring av temaplanens tiltak i planperioden.

Helhetlig inkluderings- integreringsplan- Under utarbeidelse

Sortland kommune initierte "Prosjekt Ukraina" i april 2022 for å styrke samarbeidet og oppfølgingen av nyankomne flyktninger. Prosjektet identifiserte behovet for en omfattende temaplan som kunne prioritere integrering og inkludering på tvers av kommunale tjenester. Temaplanen, som har blitt utviklet under ledelse av kommunalsjefen for oppvekst, har engasjert ulike tjenesteområder samt frivillige organisasjoner. Den er utformet i tråd med nasjonale integreringsstrategier, regjeringens tildelingsbrev til Integrerings- og mangfoldsdirektoratet og NAVs virksomhetsstrategi 2030.

Strukturert rundt fakta og bakgrunn, mål og strategier, dekker temaplanen følgende hovedtemaer:

- Bosetting, etablering og arbeid
- Barn og unge
- Språk og utdanning
- Helse og familie
- Kultur, fritid, sosiale nettverk og frivillighet
- Medborgerskap – medvirkning og medinnflytelse

Temaplanen, som har vært gjennom en grundig utviklingsprosess, vil bli presentert for den politiske ledelsen våren 2024. Her vil det også avgjøres hvor den skal plasseres i det kommunale planverket for å sikre at den får den nødvendige prioriteringen og oppfølgingen.

Velkomstkontor i Sortland kommune- planlegges

Et velkomstkontor skal være et tilbud til nye og eksisterende innbyggere i Sortland kommune. Målsetting med et slikt kontor er å tilby «en dør inn» til kommunale tjenester og tilbud, og bedre servicen til brukerne ved å tilby mange tjenester og koordinerende veiledning på en plass.

Velkomstkontor er lagt inn som første prioritet i temaplanen da det har vært et ønsket tilbud på tvers av tjenestene i kommunen.
Eksempel på tjenester som kan legges inn under velkomstkontoret er:

- Veiledning på ulike tilbud og aktiviteter i kommunen
- Veiledning på hvordan du bestiller pasientreiser
- Veiledning på hvilke ulike tjenester som ligger under de ulike enhetene og etatene i kommunen ved bruk av digitalt nettverkskart
- Vaktmestertjeneste i regi av NAV, Sortlandshjelpa og integreringstjenesten, hvor ansatte i disse tjenestene kan få koordinert praktisk oppfølging ute i miljøtjenestene
- Utdeling av informasjonsmateriell for kommunale tjenester
- Utdeling av ulike skjema
- Veiledning i digitale tjenester
- Sentralbord

- Resepsjon for integreringstjenesten

Digitalt kompetanseregister: Flerkulturelle tema - løpende

Det er viktig å sikre god og pålitelig informasjon fra troverdige kilder som kan bidra til kompetanseheving på ulike integreringstema, både for ansatte og målgruppen for temaplanen.
Integreringstjenesten har opprettet et kompetanseregister, som er bygget opp med aktuelle tema og relevant opplæring. Registeret er under kontinuerlig utvikling og oppbygging, og kvalitetssikres av TTI. Det vil legges ut i kommunens programverktøy Compilo for lett tilgjengelig tilgang til alle kommunale ansatte.
Registeret er nyttig for alle kommunale tjenester som berøres av innvandrere og flyktninger. Registeret heter «Kompetanseregister flerkulturelle tema og integrering».

- Registeret er bygget opp med følgende hovedtema:
- Flerkulturell kompetanseheving
- Negativ sosial kontroll og vold i nære relasjoner
- Migrasjonshelse
- Nasjonale veiledere
- Veiledningskompetanse i ulike tjenester

Samhandling med frivilligheten-Løpende

Integreringstjenesten i Sortland kommune samarbeider tett med frivilligheten for å sikre at alle flyktninger deltar aktivt i fritidsaktiviteter og sosiale møteplasser. Samarbeidet har ført til suksesser som Villa Hjertegod, et treffpunkt som arrangerer flerspråklige aktiviteter og styrker samholdet i lokalsamfunnet. Røde Kors er også involvert, blant annet med ukentlige treff for eldre flyktninger. Sortland kommune har en frivillighetsmelding fra 2022 som skal legge grunnlaget for samarbeidet med frivilligheten.

Karriere Ofoten, Vesterålen og Lofoten

Som et ressurssenter for både offentlige og private virksomheter, koordinerer og leder Karriere Nordland lokale rådgivernettverk. I tillegg driver de med prosjekt- og utviklingsarbeid i Vesterålen, med fokus på utdanningsløft innen barne- og ungdomsarbeider og tømrerfaget.

Karriere Nordland tilbyr også flere tjenester for karriere- og utdanningsveiledning både på stedlig og digitalt nivå. Dette inkluderer:

- Realkompetansevurdering
- vurdering av voksenrettigheter
- veiledning i jobbsøknadsprosessen
- oppfølging av deltakere i Nettskolen i Nordland.
- Spesiell oppmerksomhet rettes også mot karriereveiledning for flyktninger og innvandrere.

Karriereveiledning- Løpende

Personer som er i målgruppen for introduksjonsprogrammet har rett og plikt til å gjennomføre karriereveiledning. Det er fylkeskommunen gjennom karrieresentrene som skal sørge for tilbud om karriereveiledning. Dette inkluderer en time individuell gruppeveiledning og en time gruppeveiledning, gjennomført innen tre måneder etter bosetting.

Det er behov for ytterligere karriereveiledning, da mange ikke er i stand til å ta reflekterte valg så tidlig etter bosetting. Prioritering av norskopplæring står også sentralt i dette arbeidet.

Karriere Nordlands tilbud til Ukrainske flyktninger- Løpende

I samarbeid med integreringstjenesten og NAV tilbys det 2 timers webinar med tolk, hvor ukrainske flyktninger får informasjon om karriereveiledning, det norske utdanningssystemet og hvordan de søker ulike skoler og får oversatt dokumenter knyttet til kompetanse.

Det er gitt gode tilbakemeldinger på webinaret fra deltakere og samarbeidspartnere, og det har også ført til bedre samarbeid med kommunene i Nordland.

Betalingstjenester som kan bestilles fra Karriere Nordland- Løpende

Karriere Nordland tilbyr målrettede kurs som kan tilpasses behovet i kommunene.

Noen eksempel på dette er:

- Jobbsøkerprosessen, CV-kurs, søknadskurs og intervjutrening
- Ukrainske flyktninger (fra andre mnd. i introprogrammet)
    - Individuelle karriereveiledning 3 timer pr deltaker
    - Kartlegging av yrkes – og utdanningsbakgrunn fra Ukraina rettet mot utdannings- og arbeidsmuligheter i vår region.
- Karrierekurs, 4 kurs pr. år
    - Yrkesegenskaper
    - Ta valg
    - Utdanninger, yrker og muligheter
    - CV, jobbsøknad, intervjutrening
- Trepartssamtaler med NAV
- Karriereveiledning rettet mot utdanning og jobb
- Informasjonsmøter til NAV ansatte

Sortland videregående skole

Sortland videregående er utnevnt ressursskole for andrespråkspedagogikk- Løpende
Som ressurssenter er det en målsetting å etablere kompetansesentre innenfor andrespråkspedagogikk i Nordland for å styrke undervisningen og støtten til flerspråklige elever. Undervisningstilbudet skal organiseres og tilrettelegges for å sikre bedre integrering og faglig utvikling. Det skal være fokus på å skape en inkluderende kultur blant elever og ansatte på skolene, og å øke gjennomføringen av videregående opplæring blant ungdom og voksne med minoritetsbakgrunn.
Prekvalifiseringskursene i matematikk og norsk- Løpende
Målgruppen for disse kursene er personer som ønsker å forbedre karakterer fra videregående skole for å kvalifisere seg til høyere utdanning. Det er ingen aldersgrense eller formelle opptakskrav.
Kursene er skreddersydde kurs i matematikk og norsk for å møte individuelle behov, og det gis veiledning i fagvalg og tilpassede læringsmetoder basert på deltakernes forutsetninger.

Videregående opplæring for voksne (VOV)- Løpende
Sortland videregående skal **t**ilby videregående opplæring til voksne som ønsker å fullføre eller forbedre sin videregående utdanning i samarbeid med karrieresenteret. Dette målsettes å være skreddersydd opplæring og veiledning for å møte behovene til voksne elever, og som skal fremme livslang læring og muligheten til å nå personlige og karrieremessige mål gjennom utdanning.

Tiltaksstatus

Tabellen under oppsummerer de ulike tiltak og strategier som er beskrevet i rapporten, med oversikt over hvilken tjeneste som er ansvarlig, og status på tiltaket.

Enhet/Tjeneste	Tiltak	Status
NAV Sortland	Jobbmesse	Vår og høst
	Frokost/ lunsjmøter med bedrifter	Høsten 2024
	Samarbeidsavtaler	Løpende
	Gruppemøter med hjørnesteinsbedrifter	Høsten 2024
	Arbeidsmarkedsopplæring	Høsten 2024
	Arbeidsmarkedsopplæring enkeltplass	Løpende
	Kvalifiseringsprogrammet for Flyktninger	1.1.24
	Tverrfaglige samarbeidsmøter	Løpende
	Kulturtolk på Ukrainsk/ Russisk i åpningstid	Løpende
NAV Nordland	Fagnettverk integrering	Løpende
	Kompetansepåfyll	Løpende
	Samarbeid med fylkeskommune og statsforvalter vedr. flyktingsituasjonen	Løpende
	Kontaktperson for avtalen språktolk	Pågår
	Sentrale bransjekurs	Under planlegging
Integreringstjenesten	Tidligere kompetansekartlegging	Pågår
	Anbud- praksis i ordinært arbeidsliv	Pågår
	Løpende inntaksklasse	Pågår
	Brobyggende mentor	Pågår
	Ambassadør	Høsten 2024
	Vesterålen interkommunale integreringsforum	Pågår
	Faglig forum for kommunalt flyktningarbeid	Pågår
	Tilskudd til utvikling av kommunale kvalifiserings- og integreringstiltak	Vinter 2024/ vår 2025
Sortland voksenopplæring	Norskundervisning	Pågår

	Yrkesnorsk	**Pågår**
	Utvidet norskopplæring	**Høst 2024/ vår 2025**
Tverrsektorielle tiltak	**Tverrfaglig team for integrering**	**Pågår**
	Helhetlig inkluderings- og integreringsplan	**Juni 2024**
	Velkomstkontor	**Vinter 2024**
	Digitalt kompetanseregister	**Juni 2024**
	Samhandling med frivilligheten	**Pågår**
Karriere Ofoten og Vesterålen	**Stedlig og digital karriereveiledning**	**Pågår**
	Bestillingstjenester	**Pågår**
	Webinar med tolk til ukrainske flyktninger	**Pågår**
	Videregående opplæring for voksne i samarbeid med videregående skole	**Pågår**
Sortland videregående skole	**Ressurssenter**	**Pågår**
	Prekvalifiseringskurs i matte og norsk	**Pågår**
	Videregående opplæring for voksne i samarbeid med karrieresenteret	**Pågår**